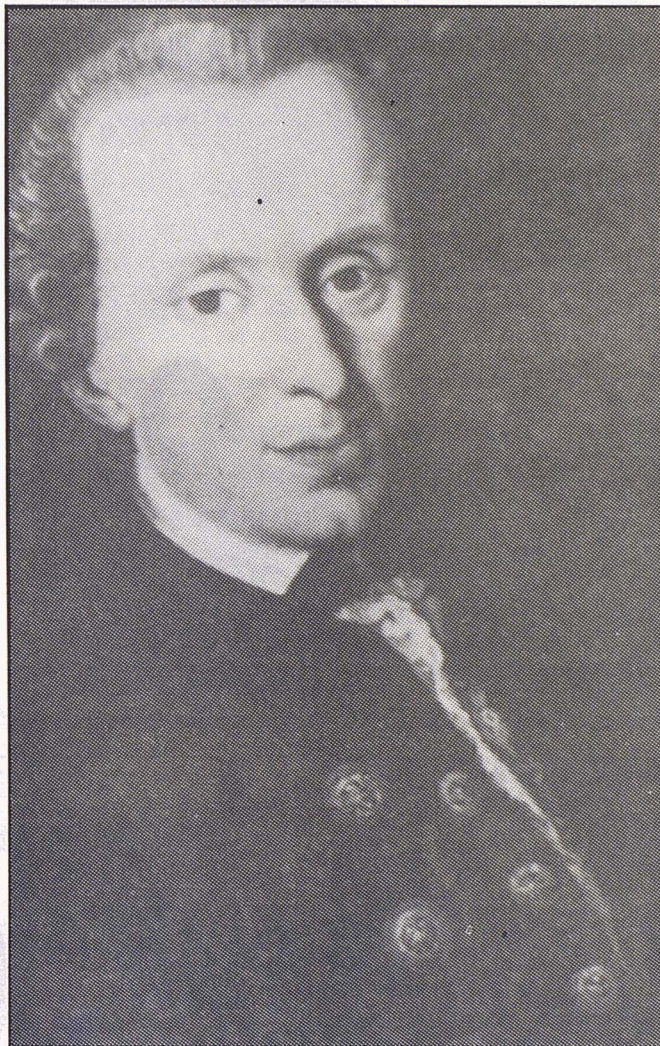

Al voltant d'una crisi: des de Kant a nosaltres

Aquesta any es compleix el bicentenari de la publicació de la "crítica de la raó pràctica". Amb aquesta obra, Kant es converteix, juntament amb Aristòtil, el cristianisme i Nietzsche, en un dels marcs de referència més importants a l'hora de meditar sobre la gènesi de l'actual crisi de valors. Aquesta es tradueix en la impotència generalitzada de sancionar èticament les actituds que ens envolten, la qual cosa es manifesta en un "deixar fer mentre no afecti els meus interessos", fruit de la pèrdua de valor dels mateixos valors que té, com a resultat, la ineficàcia de qualsevol instància ètica feta a l'acció d'individus i d'estats. Avui dia la postura ètica només és possible testimonialment, com un fet puntual d'algun individu que, pel mateix, es troba absolutament desprotegit davant qualsevol agressió contra la seva moralitat.

De fet, aquesta no és una crisi més: és la nostra crisi; on "nostra" significa, per primer cop a la història, "mundial". Segons alguns aquesta crisi manifesta certes característiques que fan pensar en el seu caràcter quasi, sinó del tot, definitiu. Aquests símptomes foren ja denunciats per Nietzsche. Podem resumir-los en:

a) Pèrdua de tot sentit de la grandesa, de la noblesa, de la magnanimitat generosa, àdhuc de la bellesa. La qual cosa revesteix una especial gravetat. Això provoca que la humanitat estigui més segura i satisfeta de si mateixa que mai, lliurada al vertigen logístic de la seva eficiència realitzadora en tots els àmbits: tecnològic, científic, econòmic... etc. Aquesta situació fa que aquelles qüestions, com tota autèntica qüestió, no tinguin la més mínima importància, ja que, en darrer terme, suposen sempre un prendre's la vida seriosament per a viure-la amb tot el seu dolor, inquietud, gratuïtat, inestabilitat, inseguretat... i por. Aquesta

vivència, com un supòsit més o menys actiu, està potenciant, tal com diria Nietzsche, l'activitat "figurativa, filosòfica i valorativa, a manera de fuga: "Com la visió extàtica del màrtir torturat es comporta en relació amb els seus turments".

Com menys seriosament es prengui hom la vida s'establirà més lluny d'ella, fins i tot arribarà a perdre en el pur no-res tota facultat de qüestionar i valorar, mentre és capbussa en aquesta mobilitat dispersiva que anomenem comunament, i no és per casualitat, "vida", en la qual se sent l'encís del funcionament de les coses, el goig del treball exhaustiu, el vertigen del càlcul, la fruïció mercantil o l'estremiment bursàtil; i es resta en això

sense cap "anhel" ni "estrella". Nietzsche el qualifica d'"últim home":

"Ai! arriba el temps en què l'home ja no donarà a llum cap estrella. Ai! arriba el temps de l'home més despreciable, el que ja no és capaç de despreciar-se a si mateix. Mireu! us mostro l'últim home".

b) Conseqüència d'això és la buidedat de sentit de tots aquells termes que expressen quelcom gran i admirable, de qualsevol terme que connoti valor, els quals queden convertits en "paraules, paraules, paraules". Llavors diem que hem adquirit consciència lingüística, la qual cosa comporta poder fer una autèntica logística del llenguatge que serveixi els "eslògans" publicitaris o la propa-

ganda política, com a eina de manipulació calculada de masses:

"Què és amor? Què és creació? Què és anhel? Què és estrella? -així pregunta l'últim home, i parpalleja. La terra s'ha fet petita i damunt d'ella va botant l'últim home, que ho fa tot petit. El seu gènere és inextingible, com el de la puça. L'últim home és el que viu més temps. - Hem inventat la gaubança diuen els últims homes... Han abandonat les regions on la vida era dura... etc"

Nietzsche diagnostica: "Gott ist tot". La "mort de Déu" significa la culminació i la fi del platonisme. El món de la realitat vera, dels paradigmes, dels valors, i el món de la realitat aparent, de les ombres valorables, dels reflexos, s'han volatilitzat alhora, ja que es constitueixen com a tals en la mútua diferència i respectivitat. L'horitzó vital que s'obre immediatament a la mort de Déu és aquell que viu encara sense assumir-la i, per tant, sense responsabilitzar-se de la vida, per la qual cosa està abocat a la buidedat del món: sense realitat, sense aparença (això el distingeix de l'horitzó de la sofística. Pel mateix, avui Sòcrates no seria gens perillós), sense decidir res d'important, es deixa portar per la irresponsabilitat i l'oblit més pregon cap al vertigen en què es perd tota diferència i determinació en el no-res ("Una davallada al Maeström). Per això constitueix el platonisme més consumat, la fuga més terrible davant la serietat de la vida: parlem del nihilisme.

En el procés de consumació del platonisme ocupa un lloc destacat el "formalisme" moral de la "Crítica de la raó pràctica". Kant, en situar el problema de la llibertat sobre la base de l'autodeterminació racional de l'home, veié que els fins (valors) pels quals es realitza fenomenicament l'acció voluntària, no poden ser extrínsecs a la raó, ja que impediria la llibertat

MONTEGO

2.0 Mayfair

AUSTIN ROVER

MONTEGO 2.0 MAYFAIR

- ▼ Dirección asistida.
- ▼ Tapacubos embellecedores integrales.
- ▼ Ventilador con calefacción con 3 velocidades.
- ▼ Apertura interior de tapa de combustible y maletero.
- ▼ Reposacabezas delanteros y traseros.
- ▼ Acabado de puertas en madera.
- ▼ Luces en guantera y maletero.
- ▼ Techo corredizo.
- ▼ Preinstalación de radio, con 4 altavoces y antena.
- ▼ Cierre centralizado en puertas y maletero.
- ▼ Dos espejos retrovisores exteriores, con mando interior eléctrico.
- ▼ Tapizados asientos y puertas en terciopelo.
- ▼ Elevalunas electrónicos delanteros.
- ▼ Modelo: Montego 2.0 Mayfair.
- ▼ Motor: Carburación electrónica 1.994c.c.
- ▼ Potencia: 100 CV a 5.500 r.p.m.
- ▼ Velocidad máx.: 173 Km/h.
- ▼ Aceleración 0-100 en 10,5 seg.
- ▼ Consumo a 90... 5,61.
- ▼ a 120... 7,61.
- ▼ circuito urbano... 9,21.

1.949.000

IVA incluido

PACOS MOTORS
Cra. Alcolea del Pinar núm. 6
Tel. 32 22 53
REUS

25%

DE DESCOMPTE

EN LES CONSUMICIONS

A TOTHOM QUE

**ACREDITI SER SOCI
DEL CENTRE DE
LECTURA DE REUS**

**LA FÀBRICA DE REUS
PREMI AL MILLOR ESPAI
DE L'ANY A CATALUNYA.**

PASSEIG MATA 32/34 TEL. 323933

GALATEA

**LLIBRES I REGALS
DISSENY EN PAPERIA
I REGAL INFORMAL**

**PRAT DE LA RIBA 12
CARRER DELS RECS 28
GALERIES QUER TDA. NÚM 10
TEL. 320452**

del l'home: la raó, en tant és el constitutiu essencial de l'home, es determinaria heterònomament en ordre a l'acció racional (voluntària). En tal cas, l'àmbit de l'acció tampoc no permetria un ús absolut de la raó perquè dependria d'altres instàncies, tal i com en l'àmbit científic depenia de la intuïció sensible. En l'àmbit de l'acció, la raó pot ser absoluta en la mesura en què pot determinar-se autònomament en ordre a constituir un ideal que imperi sobre l'acció humana (has de fer...). Aquesta autodeterminació racional fa possible l'àmbit dels valors perquè actua com la seva "condició de possibilitat", com la "forma" de tot valor possible. Aquesta "forma" és la racionalitat de l'acció, expressada en l'imperatiu categòric: "Actua de tal manera que sempre tractis la humanitat en la teva persona i en la dels altres com un fi i mai com un mitjà".

Amb aquesta posició s'anihilen tots els continguts (valors) heterònoms que fonamentaven les morals objectives i dogmàtiques, com

són la felicitat, el bé, la utilitat, la compassió, el plaer o la sanció divina... etc. La moralitat o immoralitat d'un acte no dependrà del seu contingut valorable realitzat fenomenicament, sinó de la "forma" i intenció impresa en ell (element noümenic). Tot valor objectiu és contingent i relatiu a una cultura. No hi ha possibilitat d'una moral universal i necessària per a tots els homes que no assegurí la igualtat i fraternitat en la llibertat, si no és la moral de la racionalitat pura, forma de qualsevol valor. Això comporta que la mateixa forma racional és un no-valor. El món diví dels valors ha desaparegut; els déus que guiaven els homes han mort, només resta l'"espai buit" que ocupaven "no-res d'objectiu" que es realitza imperativament en el món fenomènic i que en donar-li valor i finalitat, hi constitueix la "Història del progrés de la humanitat". Aquest no-ser, condició de possibilitat en Kant, s'afirmarà en Hegel com a idèntic al ser, en ordre a superar l'escisió de caire platònic entre fenomen i noü-

men per mitjà de la dialèctica. Això converteix la "forma", "el buit de valor", en el contingut (la serietat del no-res), i així redueix tota realitat a racionalitat i considera aquell no-res com el més real. Això suposa l'eliminació, no ja dels valors, sinó de la possibilitat mateixa de constituir valors, i, consegüentment, de tot àmbit del que és valorable (l'acció lliure regulada pel valor que és desenvolupa en el món fenomènic). Només resta l'esdevenir, l'acció del concepte ("en el principi hi havia l'acció") que es desenvolupa necessàriament i dialècticament en ordre a l'autoconstitució explícita de la seva racionalitat sistemàtica: la "Idea". La dicotomia entre idea i aparença, fonamental per a valorar qualsevol cosa o acció, s'ha difuminat en l'abstracció. El platonisme s'ha quedat sense realitat aparent; ara l'aparença s'afirma com la parcialitat inherent al coneixement vulgar, només la ignorància pot pretendre valorar les accions i les coses, que en el fons són expressió necessària del des-

plegament racional de la Idea.

El darrer pas, el protagonista Nietzsche quan es qüestiona per què mantenir la determinació de la "Idea" si aquesta és correlativa a la de l'aparença. Si l'aparença es volatilitza, amb ella s'ha de volatilitzar necessàriament la idea per la qual es regia i es valorava (la idea no és tal, si no determina quelcom).

A partir d'ara els filòsofs no podran cercar nous fonaments per a establir valors que possibilitin la sortida de la crisi. La seva feina s'ha fet impossible perquè els valors no poden tenir mai més cap valor ("si Déu no existeix, tot és permès"). Proliferaran, això sí, la diversitat d'actituds ètiques, es buscaran per tot arreu, a l'orient i a l'occident, al nord i al sud, o fins i tot, s'intentarà viure dels valors de temps passats; també l'elaboració filosòfica podrà ser més gran que mai, i el canvi de corrents més ràpid que mai, ja que no hi pot haver nord..., manca ja el motiu per a pensar

ALBERT AVILA

Secció de música
Secció de llengua i literatura

Commemoració del Centenari de Mossèn Higiní Anglès

Mn. Higiní Anglès, nascut a Maspujols el primer dia de l'any 1888, fou un dels singulars casos de personalitat científica enmig d'un medi no solament poc propici sinó que a vegades, fins i tot hostil. Hostils ho eren (i ho són) determinats sectors socials quan sentien a parlar de música i músics, creguts de la poca importància d'aquella i de la dubtosa moralitat d'aquests. Malgrat això, Mn. Higiní no volgué només dedicar-s'hi sinó que trià una de les activitats menys conegudes i treballades en aquell temps: la musicologia, tant en la seva vessant paleogràfica com etnomusicològica.

La seva feina, impulsada

per Felip Pedrell (al qual també caldrà commemorar-li alguna cosa per recordar-lo) el portà a desempolsinar un gran nombre de partitures que dormien en l'oblit dels arxius i, un cop transcrita a la notació moderna, donar-la a conèixer, acompanyada d'estudis crítics que en facilitessin la seva comprensió i la interpretació.

A més, des dels 16 anys dedicà una bona part del seu temps a recollir música popular pels pobles de Catalunya, encoratjat per Pedrell: *Corre muntanyes; dona't força manya. Jo ja no puc fer aquest treball, sóc massa vell. Però si no esfa depressa, es perdrà per sempre una gran part de les nostres*

cançons.

Aquesta constància i treball incansable, afegit a la seva extensa i rigorosa producció, són els motius que han decidit les seccions de Música i Llengua i Literatura del Centre de Lectura a organitzar un seguit d'actes dedicats a recordar-lo, en alguns casos, i a donar-lo a conèixer en la majoria.

Els actes previstos comencen el dia 2 de maig amb una exposició de llibres i material provinent de la biblioteca de la casa i de la biblioteca de Catalunya. A la sala Argilaga fins al 16. Conferència sobre la seva obra, a càrrec de Francesc Bonastre i Josep Crivillé. El dia 6 de maig a les 8 del vespre.

Concert, a la Prioral, de la coral "Antics escolans de Montserrat" amb obres polifòniques i drames litúrgics medievals transcrits per Mn. Higiní. Dissabte 28 de maig a les 10 del vespre. Per al setembre hi ha previst editar un monogràfic sobre l'obra i la persona de Mn. Higiní, i també el "Cançoner tradicional del Baix Camp i el Montsant" per al mes d'octubre, obra del Centre de Documentació sobre Cultura Popular / Carrutxa, dedicat a la memòria de Mn. Higiní Anglès.

Hem d'agrair la col·laboració de l'IMAC de l'Ajuntament de Reus i del departament de Cultura de la Generalitat.